

Chceme dětem číst 9 aneb Literatura pro malé a ještě menší **[1]**

Autor:

- [LIŠOVSKÁ, Pavlína](#) [2], [POLÁČKOVÁ, Petra](#) [3]

Číslo:

- [2017, ročník 26, číslo 4](#) [4]

Rubrika:

- [Kolektivní členové informují](#) [5]

Klíčová slova:

- [čtení](#) [6], [děti](#) [7], [literatura](#) [8]

Ve dnech 18. a 19. října 2017 se v Knihovně Jiřího Mahena v Brně uskutečnil knihovnický seminář Chceme dětem číst 9 aneb Literatura pro malé a ještě menší, který za finanční podpory SKIP a Ministerstva kultury ČR uspořádalo [Centrum dětského čtenářství při Knihovně Jiřího Mahena v Brně](#) [9]. Cílem tohoto semináře bylo především představit současnou literární tvorbu pro nejmenší děti, zaměřit se na specifika práce s nečtenáři a na psychologické důsledky čtení pro malé děti.

Prvním přednášejícím byla **Mgr. Tereza Nakládalová**, metodička [čtenářských klubů](#) [10], která se ve svém příspěvku **Čtenářský klub pro předškoláky** teoreticky i prakticky zaměřila na práci s nečtenáři a na vytvoření čtenářského klubu pro předškolní děti. Vybudovat společenství nečtenářů, s nimiž budeme číst, je poměrně záluďným úkolem, nicméně rozhodně není nemožné jej splnit. Sama přednášející má dlouhodobé zkušenosti s prací s těmito dětmi a během svého vystoupení nastínila, jak lze takový klub vytvořit, zmínila mnoho zásad, které je vhodné při práci s touto cílovou skupinou dodržovat, ale uvedla také základní pravidla práce v klubech (mluv o tom, co čteš, čti si přímo v klubu a odejdi s knihou), jež se jeví jako zásadní pro vytváření návyku čtení i u takto malých dětí. Výběr knih, jenž zde bývá pro děti připraven, by pak měl být dvojnásobný, než je počet dětí ve skupině (kdyby byl příliš velký, děti by znejistěly). Zásadou také je, že se nehraje na výkon, není důležité, kolik kdo prohlédne knih, ale co mu toto prohlížení přinese. Malé děti jen prohlížejí obrázky. Následně je možné se dětí dotazovat, co v knize odhalily, na co přišly apod. Přednášející ukázala metody, které je možné využít během jednotlivých setkání, i prakticky. Pro tento účel si účastníci přivezli své knížky, s nimiž pak při praktické ukázce pracovali. Jako vhodné se jeví např. metoda řízeného čtení či metoda poslední slovo patří mně. Při práci s touto cílovou skupinou by měl být kladen důraz na vytvoření bezpečného prostředí, v němž se děti budou cítit jistě, klidně, kde jim bude poskytnut prostor pro vlastní sebevyjádření, kde jim bude nasloucháno a budou s nimi sdíleny jejich prožitky. Je rovněž důležité umožnit spontánní reakci na četbu.

Čestným hostem, jehož účasti na semináři si velmi považujeme, byl pak **PhDr. Václav Mertin**, významný český psycholog zabývající se prací s dětskými klienty. Připravil si příspěvek **Význam čtenářství u dětí v procesu socializace**. V průběhu svého vystoupení, které všechny účastníky nejen bavilo, ale také nesmírně lidsky obohatilo, nastínil důvody, proč je důležité v dětech pěstovat lásku ke čtení, kam se občas ztrácí motivace a jakou roli v tomto procesu sehrávají aktéři výchovy (škola, rodiny, prarodiče, ale i knihovna). Při povídání zmiňoval, že on sám vnímá četbu jako klíčovou kompetenci pro to, kam a jak bude lidstvo v budoucnu směřovat v oblasti vzdělávání. Apeluje na školy, aby podporovaly systémové změny vedoucí ke zlepšení výuky čtení, apeluje ale také na

rodiče, aby dětem v této oblasti věnovali pozornost, aby byli vytrvalí, trpěliví a četbu pro děti udělali lákavou. Měli by mluvit o jejich preferencích a zájmech (ne vše, co se líbilo rodičům, se nutně musí líbit i dětem; pokud rodiče rádi čtou drsnější knihy, neznamená to, že musí v této oblasti tzv. otužovat také své děti). Za zajímavou lze považovat informaci, že dítěti trvá až dva tisíce hodin, než se doopravdy naučí číst. Sdílená radost při čtení nejen umožní rodičům trávit čas s dětmi smysluplně, ale také podporuje mezilidské vazby a rozšiřuje slovní zásobu dětí.

Jako další vážený host na semináři vystoupila brněnská ilustrátorka dětských knih **Markéta Vydrová**. Ve svém příspěvku ***Jak pracovat s ilustrací v dětské knize*** přiblížila svou tvorbu. Pustila také zrychlená videa ze své práce ilustrátorky, na kterých byl zaznamenán postup vzniku několika ilustrací ke knižním textům. Diváci mohli ve zhruba pěti minutách vidět, jak vzniká jedna ilustrace do knihy v měřítku 1:1. Nakonec dala M. Vydrová prostor k otázkám. Nejvíce účastníky zajímalo, jakými barvami maluje, kolik času reálně zabere jeden obrázek a kde nachází inspiraci.

[11]

Vystoupení Markéty Vydrové

Posledním vystupujícím prvního dne semináře byla **Mgr. Eva Sedláčková** z nakladatelství Host, která v příspěvku ***Knihy pro děti a nakladatelství Host*** představila současnou produkci tohoto nakladatelství pro nejmenší děti. Knihy, které přinesla na ukázkou, oslovují současnou dětskou populaci svou barevností, designovým provedením, krásnými příběhy, ale také postavami, jež v knihách vystupují. Doporučila i právě vycházející knihu [Rok v lese](#) [12] polské autorky Emilie Dziubakové či titul [Zubr si hledá hnízdo](#) [13] ukrajinské autorky Oksany Buly.

[14]

Vystoupení Evy Sedláčkové

V prvním příspěvku druhého seminárního dne představila **Ingrid Kužnik** ukázkou z nabídky firmy **Chytré hračky**. Tyto hračky slouží k rozvoji nejrůznějších kompetencí, rozvoji inteligence a jsou využitelné již od nejujtějšího věku dětí až po první stupeň. Součástí prezentace byla také možnost si přivezené hračky osahat a vyzkoušet. Toho účastníci rádi využili, aby se inspirovali, které pomůcky jsou nejvhodnější pro jejich konkrétní knihovnu.

Během semináře dostaly slovo i knihovnice z Knihovny pro děti a mládež z Knihovny Jiřího Mahena v Brně. **Mgr. Pavlína Lišovská** a **Petra Poláčková, DiS.**, se s účastníky semináře ve svém příspěvku **Současná literatura pro malé a ještě menší** podělily o tipy na zajímavé knihy pro nejmenší čtenáře. Vycházely především ze svých zkušeností při tvoření programů pro děti. P. Poláčková představila knihy, které jsou něčím ojedinělé, ať už textem, ilustracemi nebo tématy. Nejvíce samozřejmě zaujala kniha *Kosprda a Telecí* autorky Evy Papouškové. Všichni účastníci se shodli, že je stále jednou z nejpůjčovanějších knížek pro malé čtenáře. P. Lišovská pak navázala především s poezií pro nejmenší. Nezapomněla ani na knihy se závažnější tematikou (smrt v rodině nebo rozvod). Aby vyznění nebylo natolik depresivní, závěr představování patřil knihám z neodborně, ale o to přesněji pojmenované kategorie „Roztomilosti“, do níž patřily všechny tituly, které pobaví či pohladí po duši nejen děti, ale i dospělé čtenáře (např. kniha [365 tučňáků](#) [15] Jeana-Luca Fromental a knížka [Oslovi](#) [16] Adelheid Dahimène). Podle ohlasů účastníků se knihovnicím snad podařilo naplnit očekávání a doporučit kvalitní knihy, které je v dnešní době v záplavě nově vydávaných knih pro děti a mládež někdy těžké najít.

[17]

Vystoupení knihovnic z Knihovny Jiřího Mahena v Brně

Seminář navštívily také **Pavla Soletka Krátká** a **Marie Snášelová Štorková**, dvě úžasné dámy, jimž patřil poslední příspěvek celého semináře – **Projekt Pohrátky**. Přijely představit svou tvorbu a seznámit účastníky semináře se svými knihami a workshopy pro děti. První kniha z jejich dílny se jmenuje [Pohrátky aneb Cesta pavoučka Vincka](#) [18]. Jedná se o třináct různorodých pohádkových příběhů, které čtenáře zavedou na naši překrásnou a pestrou planetu Zemi. Tato kniha se dočkala i audionahrávky, kterou namluvili čeští herci (Jiří Lábus, Andrea Elsnerová a další). Ukázka měla na semináři velký ohlas. Dalším počinem je kniha [Kukadýlko](#) [19]. Tento příspěvek byl ale také zážitkový. Autorky předvedly, jak v praxi pracují s dětmi při programech a jaké pomůcky z běžného života se k tomu dají využít, ukázaly, jak si zahrát na jednotlivé barvy nebo jak chytat imaginárního vystrašeného běžícího jezečka. Jednou z myšlenek a jedním z cílů těchto dvou úžasných dam je v dětech probudit jejich vlastní tělo. Jsou si vědomy toho, že psychická zátěž dětí je v současnosti vysoká (jsou nuceny pořád jen nad něčím přemýšlet, hloubat, neustále duševně pracují), proto se snaží probudit i jejich tělo a osvěžit je i pohybovými aktivitami.

[20]

Vystoupení Pavly Soletky Krátké a Marie Snášelové Štorkové

Věříme, že se všem účastníkům jednotlivá vystoupení líbila, že byla přínosná pro jejich praxi a třeba i osobní život. Práce s malými dětmi je veskrze obohacující, ale je třeba stále čerpat novou a novou inspiraci, abychom s nimi nepracovali příliš jednotvárně.

V příštím roce připravuje Centrum dětského čtenářství další tři vzdělávací knihovnické semináře, o nichž budou účastníci včas informováni jak na stránkách SKIP, tak prostřednictvím e-mailových pozvánek. Na květen 2018 je plánován **seminář věnovaný velmi aktuální problematice čtenářské gramotnosti**, v červnu se pak zaměříme na **volnočasové aktivity v knihovnách** a v říjnu nás čeká již **desátý ročník semináře Chceme dětem číst**, jenž bude tentokrát věnován naučné literatuře a práci s naučným textem. Věříme, že se opět setkáme v hojném počtu a nabídneme účastníkům přednášky a workshopy, které jim budou k užítku.

Fotografie pocházejí z archivu Knihovny Jiřího Mahena v Brně.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-4/chceme-detem-cist-9-aneb-literatura-pro-male>

Odkazy

[1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-4/chceme-detem-cist-9-aneb-literatura-pro-male>

[2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/lisovska-pavlina>

- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/polackova-petra>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-4>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/kolektivni-clenove-informuji>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/cteni>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/deti>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/literatura>
- [9] <http://www.kjm.cz/centrum-detskeho-ctenarstvi>
- [10] <http://www.ctenarskekluby.cz/>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/277/lisovska3.jpg>
- [12] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002942689&local_base=CNB
- [13] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002937617&local_base=CNB
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/277/lisovska1.jpg>
- [15] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002919535&local_base=CNB
- [16] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001297947&local_base=CNB
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/277/lisovska2.jpg>
- [18] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002720050&local_base=CNB
- [19] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002844942&local_base=CNB
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/277/lisovska4.jpg>